

ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน Thai Lawyers for Human Rights

109 ซอยสิทธิชน ถนนสุทธิสารวินิจฉัย แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10310

โทร(Tel): 096-7893172 หรือ 096-7893173 e-mail: tlhr2014@gmail.com

Website: <https://tlhr2014.wordpress.com/>

เผยแพร่ 4 มีนาคม 2559

สรุปสาระสำคัญ

พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.2558

และแผนแนวทางดูแลการชุมนุมสาธารณะ

1. การชุมนุมสาธารณะ คืออะไร

ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 (พ.ร.บ.ชุมนุมฯ) “การชุมนุมสาธารณะ คือ การชุมนุมของบุคคลในที่สาธารณะเพื่อเรียกร้อง สนับสนุน คัดค้าน หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยแสดงออกต่อประชาชนทั่วไป และบุคคลอื่นสามารถร่วมการชุมนุมนั้นได้ ไม่ว่าการชุมนุมนั้นจะมีการเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายด้วยหรือไม่”

ส่วน “ที่สาธารณะ หมายความว่า ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินที่ใช้เพื่อสาธารณะประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกันหรือที่หน่วยงานของรัฐมิได้เป็นเจ้าของแต่เป็นผู้ครอบครองหรือใช้ประโยชน์ บรรดาซึ่งประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ รวมตลอดทั้งทางหลวงและทางสาธารณะ”

ดังนั้น “การชุมนุม” ที่จะถือเป็นการชุมนุมสาธารณะ ตาม พ.ร.บ.ชุมนุมฯ จึงต้องประกอบด้วย

- (1) เป็นการชุมนุมในที่สาธารณะ
- (2) บุคคลอื่นสามารถเข้าร่วมการชุมนุมนั้นได้

การชุมนุมที่ไม่ครบองค์ประกอบดังกล่าวจึงไม่เป็นการชุมนุมที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้คือ การชุมนุมในพื้นที่ส่วนบุคคล ในบ้าน โรงแรมเอกชน หรือหอประชุมส่วนตัว เป็นต้น รวมถึงการชุมนุมที่บุคคลอื่นไม่สามารถเข้าร่วมได้ เช่น การประชุมหารือของสมาชิกองค์กรภายในหมู่บ้าน

2. การชุมนุมสาธารณะแบบไหน ที่ไม่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

แม้ว่า พ.ร.บ.ชุมนุมฯ จะมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2558 แต่ก็ไม่ใช้กับการชุมนุมทุกประเภท การชุมนุมบางประเภทจึงได้รับยกเว้นไม่อยู่ในบังคับของกฎหมายฉบับนี้ ทำให้ไม่ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆที่กฎหมายกำหนดไว้ และเจ้าหน้าที่ก็ไม่สามารถอ้างอำนาจตามพ.ร.บ.ชุมนุมฯ มาใช้กับการชุมนุมดังกล่าวนี้ได้ ซึ่งตามมาตรา 3 ได้ระบุถึงข้อยกเว้นไว้ในกรณีดังต่อไปนี้

1. การชุมนุมเนื่องในงานพระราชพิธีและงานรัฐพิธี
2. การชุมนุมเพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนาหรือกิจกรรมตามประเพณีหรือตามวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น
3. การชุมนุมเพื่อจัดแสดงมหรสพ กีฬา ส่งเสริมการท่องเที่ยว หรือกิจกรรมอื่นเพื่อประโยชน์ทางการค้าปกติของผู้จัดการชุมนุมนั้น
4. การชุมนุมภายในสถานศึกษา
5. การชุมนุมหรือการประชุมตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือการประชุมสัมมนาทางวิชาการของสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่มีวัตถุประสงค์ทางวิชาการ
6. การชุมนุมสาธารณะในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึกและการชุมนุมสาธารณะที่จัดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้งในช่วงเวลาที่มีการเลือกตั้ง แต่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

3. การชุมนุมสาธารณะแบบไหน ที่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

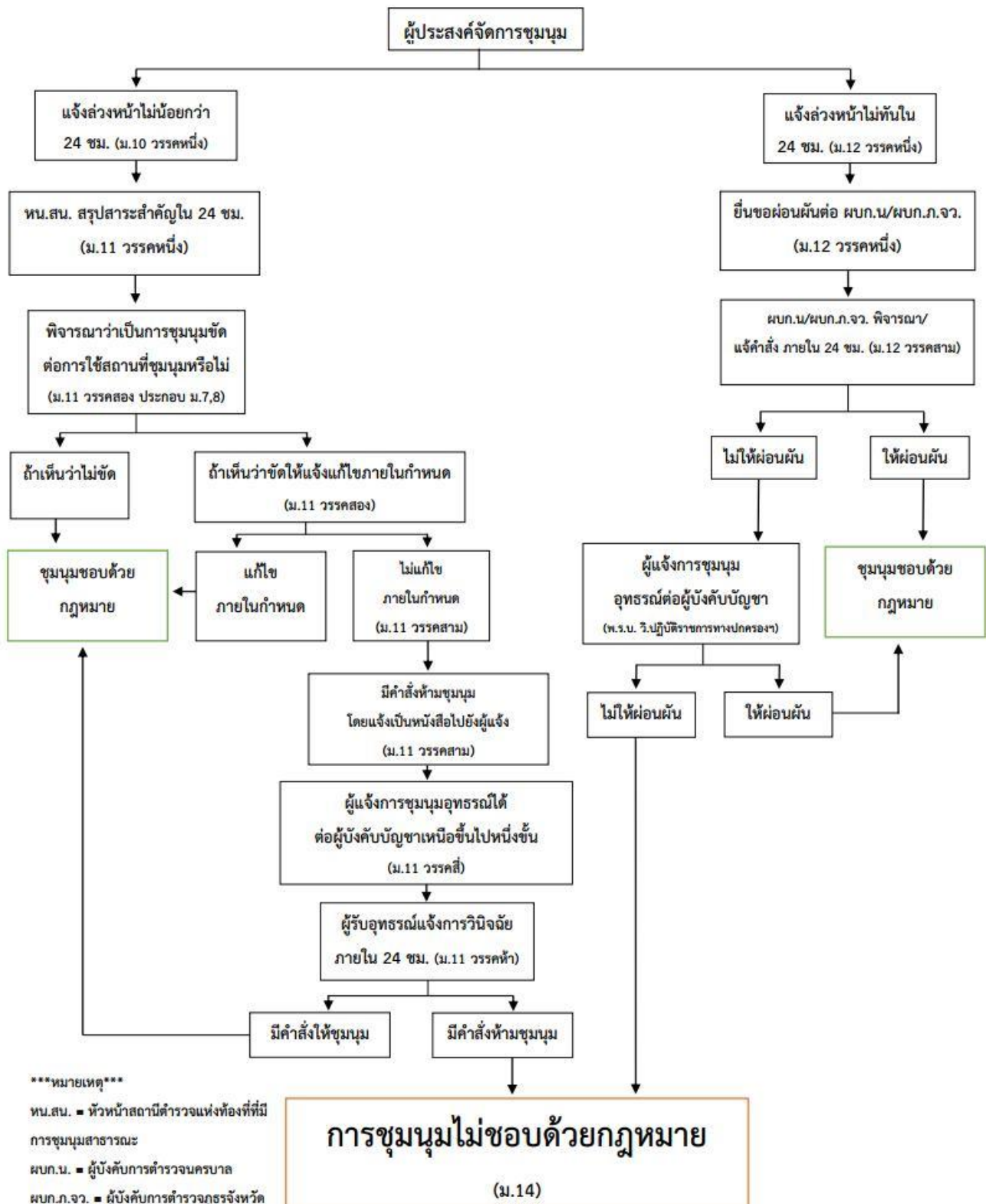
การจัดการชุมนุมในบางพื้นที่มีลักษณะต้องห้าม ซึ่ง หากฝ่าฝืนก็มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ¹ พื้นที่ต้องห้ามดังกล่าว ได้แก่

1. ภายในรัศมี 150 เมตรจากพระบรมมหาราชวัง พระราชวัง วังของพระราชทายาทหรือของพระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป พระราชินีเวศน์ พระตำหนักหรือจากที่ซึ่งพระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท พระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประทับหรือพำนัก หรือสถานที่พำนักของพระราชอาคันตุกะ
2. ภายในพื้นที่ของรัฐสภา ทำเนียบรัฐบาล ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหารและศาลอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาล เว้นแต่มีการจัดให้มีสถานที่เพื่อใช้สำหรับการชุมนุมสาธารณะภายในพื้นที่นั้น
3. ภายในรัศมีไม่เกิน 50 เมตรรอบสถานที่ของรัฐสภา ทำเนียบรัฐบาล ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร และศาลอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาล ตามประกาศของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ได้รับมอบหมายเมื่อได้มีการประกาศห้ามชุมนุมรอบสถานที่ดังกล่าว
4. การชุมนุมสาธารณะที่กีดขวางทางเข้าออก หรือรบกวนการปฏิบัติงานหรือการใช้บริการสถานที่ดังต่อไปนี้
 - (1) สถานที่ทำการหน่วยงานของรัฐ
 - (2) ท่าอากาศยาน ท่าเรือ สถานีรถไฟ หรือสถานีขนส่งสาธารณะ

¹ มาตรา 27 ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

- (3) โรงพยาบาล สถานศึกษา และศาสนสถาน
- (4) สถานทูตหรือสถานกงสุลของรัฐต่างประเทศ หรือสถานที่ทำการองค์การระหว่างประเทศ
- (5) สถานที่อื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

แผนผังขั้นตอนการแจ้งการชุมนุมสาธารณะ

ขั้นตอนการแจ้งการชุมนุมสาธารณะ

1. ใครเป็นผู้มีหน้าที่แจ้งการชุมนุมและต้องแจ้งต่อใคร

ตามมาตรา 10 วรรคแรกของพ.ร.บ.ชุมนุมฯ ผู้ประสงค์จัดการชุมนุมสาธารณะ เป็นผู้ที่มีหน้าที่แจ้งการชุมนุมสาธารณะต่อหัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะหรือบุคคลอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่รับแจ้งการชุมนุม

2. แจ้งการชุมนุมต้องแจ้งอย่างไร

การแจ้งการชุมนุมสาธารณะ ต้องระบุวัตถุประสงค์ วัน ระยะเวลา และสถานที่ชุมนุมสาธารณะ โดยทำเป็นหนังสือตามแบบที่กำหนด² โดยจะแจ้งเป็นหนังสือโดยตรง แจ้งทางโทรสาร หรือแจ้งทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ก็ได้

3. ต้องแจ้งการชุมนุมเมื่อไหร่

เมื่อจะมีการจัดการชุมนุม ผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมต้องทำตามมาตรา 10 วรรคแรกคือ จะต้องแจ้งการชุมนุม “ก่อนเริ่มการชุมนุมไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง”

ในกรณีที่ไม่สามารถแจ้งการชุมนุมได้ทันก่อนเริ่มการชุมนุมไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง ผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะสามารถยื่นขอผ่อนผันกำหนดเวลาได้ โดยยื่นคำขอผ่อนผันพร้อมแบบแจ้งการชุมนุมสาธารณะ ในกรุงเทพมหานครให้ยื่นคำขอต่อผู้บังคับการตำรวจนครบาลผู้รับผิดชอบพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร ในจังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอต่อผู้บังคับการตำรวจจังหวัด³

หากมีการยื่นคำขอผ่อนผันกำหนดเวลาแจ้งการชุมนุมสาธารณะ ผู้บังคับการตำรวจนครบาลหรือผู้บังคับการตำรวจจังหวัดแล้วแต่กรณี ก็จะต้องมีหนังสือแจ้งคำสั่งว่าอนุญาตให้ผ่อนผันตามที่ยื่นขอหรือไม่ พร้อมด้วยเหตุผล โดยต้องแจ้งให้แก่ผู้ยื่นคำขอผ่อนผันทราบภายในเวลา 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่รับคำขอ⁴

กรณีผู้บังคับการตำรวจนครบาลหรือผู้บังคับการตำรวจจังหวัดมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผ่อนผัน ผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุม สามารถอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ผ่อนผันนั้นได้ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง มาตรา 44 โดยยื่นต่อ ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปหนึ่งชั้นของผู้บังคับการตำรวจนครบาลหรือผู้บังคับการตำรวจจังหวัด

² ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวิธีการแจ้งการชุมนุมสาธารณะ สามารถเข้าถึงและดาวน์โหลดแบบดังกล่าวได้ที่

<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2558/E/279/4.PDF> ดูตัวอย่างในภาคผนวก

³ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวิธีการแจ้งการชุมนุมสาธารณะ ข้อ 9

⁴ มาตรา 12 วรรคสาม ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

4.เมื่อแจ้งการชุมนุมแล้วจะเป็นอย่างไรต่อ

ขั้นที่หนึ่ง เมื่อหัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะได้รับหนังสือแจ้งการชุมนุมสาธารณะแล้ว ต้องตรวจสอบความถูกต้องแล้วส่ง**สรุปสาระสำคัญในการชุมนุมสาธารณะ**ให้ผู้แจ้งการชุมนุมสาธารณะทราบ **ภายใน 24 ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ได้รับแจ้ง**และอาจมีคำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดูแลการชุมนุมสาธารณะเพื่อให้ผู้แจ้งการชุมนุมสาธารณะปฏิบัติหรือแก้ไขภายในเวลาที่กำหนดด้วยก็ได้⁵

ตัวอย่างเช่น กรณีกลุ่มพลเมืองได้กลับได้จัดกิจกรรมรำลึกการเสียชีวิตของนายวมทอง ไพรวัลย์ บริเวณด้านหน้ากองทัพบก นายอานนท์ นาคา ผู้แจ้งการชุมนุม ก็ได้แจ้งการชุมนุมสาธารณะต่อผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง ซึ่งเป็นหัวหน้าสถานีตำรวจท้องที่ที่มีการชุมนุม เมื่อผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้งได้รับหนังสือแล้ว ก็ได้ส่งสรุปสาระสำคัญการชุมนุมสาธารณะกลับมาให้แก่ นายอานนท์ นาคา⁶

ในบางกรณีเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ (จพณ.) อาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้แจ้งการชุมนุมสาธารณะปฏิบัติตามก็ได้ แต่เงื่อนไขหรือคำสั่งนั้นจะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการ (1) อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะอันเป็นสถานที่ชุมนุม (2) รักษาความปลอดภัย อำนวยความสะดวก หรือบรรเทาเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่นซึ่งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ชุมนุม (3) รักษาความปลอดภัยหรืออำนวยความสะดวกแก่ผู้ชุมนุมในสถานที่ชุมนุม (4) อำนวยความสะดวกในการจราจรและการขนส่งสาธารณะในบริเวณที่มีการชุมนุมและ บริเวณใกล้เคียงเพื่อให้ประชาชนได้รับผลกระทบจากการชุมนุมน้อยที่สุด⁷ เท่านั้น

หากกำหนดเงื่อนไขหรือคำสั่งเพื่อประโยชน์อื่นก็ถือว่าไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะไม่ได้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.2558 ให้อำนาจ เช่น กำหนดเงื่อนไขหรือคำสั่งที่เกี่ยวกับเนื้อหาในการชุมนุม⁸

ขั้นที่สอง ในกรณีที่หัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะที่เป็นผู้รับแจ้งการชุมนุม เห็นว่าการชุมนุมสาธารณะที่ได้รับแจ้งนั้นเป็นการชุมนุมที่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กล่าวไว้ในข้อ 2

หัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะก็จะมี**คำสั่งให้ผู้แจ้งการชุมนุมสาธารณะแก้ไขภายในเวลาที่กำหนด**⁹

⁵ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวิธีการแจ้งการชุมนุมสาธารณะ ข้อ 8

⁶ ประมวลเหตุการณ์ : รำลึกนวมทอง ไพรวัลย์ (<https://tlhr2014.wordpress.com/2015/10/31/nuamthong-memorial/> เข้าถึงเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2559) พร้อมดูตัวอย่างในภาคผนวก

⁷ มาตรา 19 ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

⁸ ดูตัวอย่างในหนังสือสรุปสาระการชุมนุมในภาคผนวก

หากผู้แจ้งการชุมนุมสาธารณะไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของหัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะที่ให้แก่การชุมนุม หัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะในฐานะผู้รับแจ้งก็ต้องมี **คำสั่งห้ามชุมนุมโดยแจ้งคำสั่งเป็นหนังสือ**ไปยังผู้แจ้งการชุมนุมสาธารณะ¹⁰ หมายความว่ากรณีนี้หากเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะมีคำสั่งห้ามชุมนุม แต่ไม่แจ้งคำสั่งเป็นหนังสือ เช่น สั่งด้วยวาจา ก็จะต้องถือว่าเป็นคำสั่งห้ามดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ขั้นที่สาม กรณีผู้แจ้งการชุมนุมสาธารณะไม่เห็นชอบด้วยกับคำสั่งห้ามชุมนุมของหัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะ ก็สามารถยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือหัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะขึ้นไปหนึ่งชั้น¹¹

ตัวอย่างเช่น กรณีเครือข่ายประชาชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้ยื่นหนังสือแจ้งการชุมนุมสาธารณะต่อผู้กำกับสถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง แต่ผู้กำกับสถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้งไม่อนุญาตให้มีการชุมนุม ทางกลุ่มเครือข่ายประชาชนฯ จึงได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้มีการชุมนุมนั้น¹² แต่กรณีตัวอย่างนี้ทางกลุ่มเครือข่ายประชาชนฯ ได้ยื่นอุทธรณ์ต่อผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง ซึ่งตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.2558 มาตรา 11 วรรคสี่ จะต้องยื่นอุทธรณ์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้งขึ้นไปหนึ่งชั้น¹³

เมื่อมีการยื่นอุทธรณ์คำสั่งห้ามชุมนุมของหัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะ ผู้รับอุทธรณ์จะต้องวินิจฉัยและแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในเวลา 24 ชั่วโมง คำวินิจฉัยอุทธรณ์นั้นให้เป็นที่สุด¹⁴

ในระหว่างมีคำสั่งห้ามชุมนุม ระหว่างการอุทธรณ์และพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ก็ให้งดการชุมนุมสาธารณะ หากฝ่าฝืนก็จะมีโทษและมีโทษต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ¹⁵

⁹ มาตรา 11 วรรคสอง ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.2558

¹⁰ มาตรา 11 วรรคสาม ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.2558

¹¹ มาตรา 44 ของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2542

¹² ดูตัวอย่างหนังสืออุทธรณ์คัดค้านหนังสืออุปสรรคสำคัญการชุมนุมสาธารณะ ในภาคผนวก

¹³ เครือข่ายประชาชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ยื่นคัดค้านคำสั่งห้ามชุมนุม ด้านตำรวจชี้แจงไม่มีอำนาจตัดสินใจ

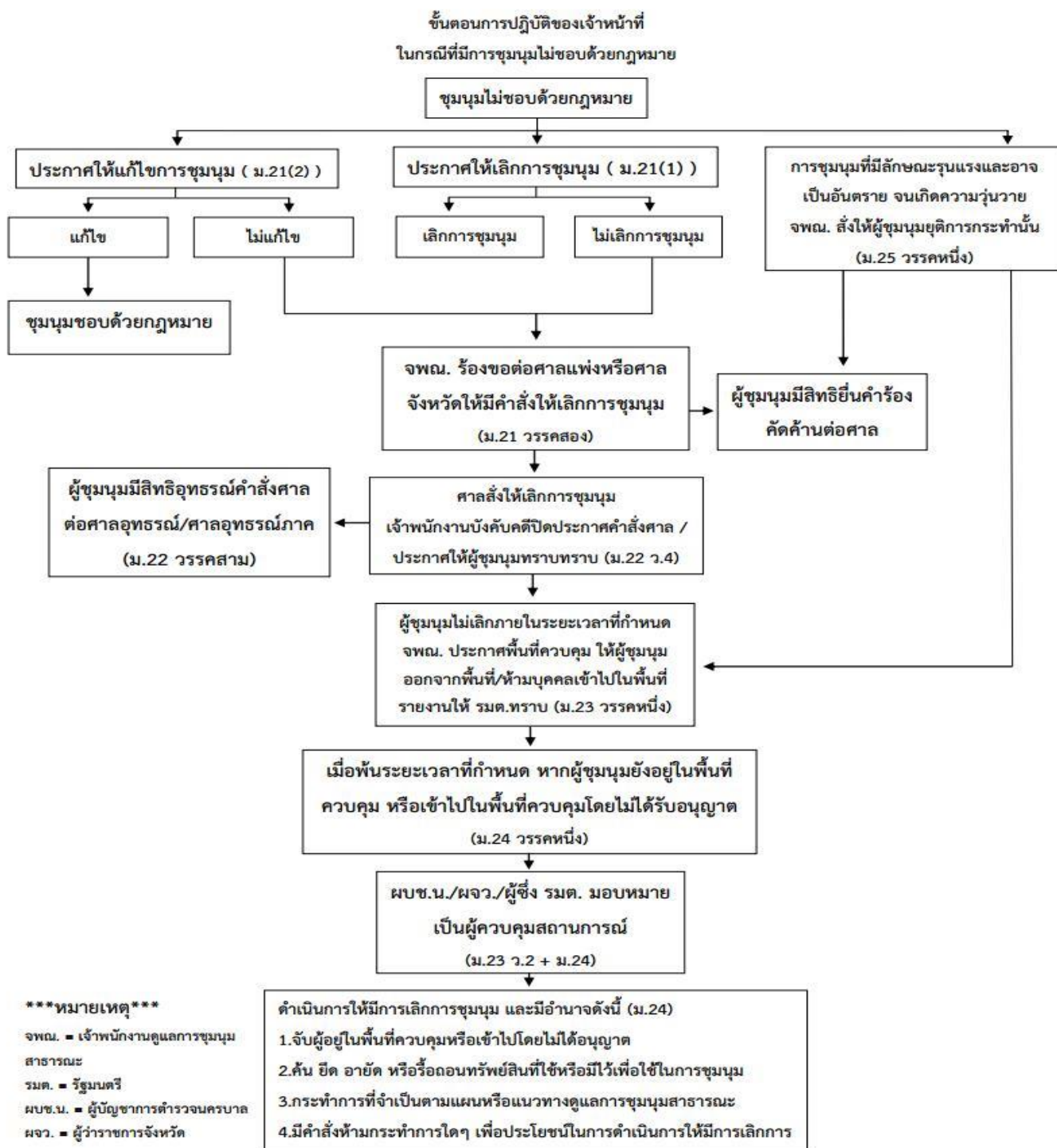
(<https://tlhr2014.wordpress.com/2016/02/26/pplnetwork/> เข้าถึงเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2559)

¹⁴ มาตรา 11 วรรคสี่ ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.2558

¹⁵ มาตรา 29 ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

5.ไม่แจ้งการชุมนุมต้องรับโทษเท่าใด?

เมื่อมีการจัดการชุมนุมโดยไม่แจ้งการชุมนุมต่อหัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุม ต้องระวางโทษไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ข้อสังเกตคือไม่แจ้งการชุมนุมมีเพียงแค่โทษปรับเท่านั้น ไม่มีโทษจำคุก

ขั้นตอนการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานในกรณีมีการชุมนุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

1. เมื่อมีการชุมนุมใครคือเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ

(1) กรณีที่มีการชุมนุมสาธารณะในท้องที่เดียว หัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะเป็นเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ¹⁶

(2) กรณีมีการชุมนุมสาธารณะที่ต่อเนื่องหลายพื้นที่ ผู้บังคับการหรือผู้บัญชาการตำรวจซึ่งรับผิดชอบพื้นที่การชุมนุม แล้วแต่กรณี เป็นเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ¹⁷

2. เมื่อเกิดการชุมนุมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะจะต้องดำเนินการอย่างไร

พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.2558 เมื่อมีการชุมนุมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ได้กำหนดให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมาย ดังต่อไปนี้

ขั้นที่หนึ่ง เมื่อมีการชุมนุมสาธารณะไม่ชอบด้วยกฎหมาย เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะจะต้องดำเนินการประกาศให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุมภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือแก้ไขการชุมนุมภายในระยะเวลาที่กำหนด แล้วแต่กรณี

กรณีดังต่อไปนี้ เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะจะต้องประกาศให้เลิกการชุมนุมภายในระยะเวลาที่กำหนด

1. เมื่อการชุมนุมสาธารณะไม่เป็นไปโดยสงบและปราศจากอาวุธ หรือการใช้สิทธิและเสรีภาพของผู้ชุมนุมในระหว่างการชุมนุมสาธารณะไม่อยู่ภายใต้ขอบเขตการใช้สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมาย¹⁸

2. เมื่อมีการจัดการชุมนุมสาธารณะ โดยไม่แจ้งการชุมนุมหนังสือต่อหัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะ¹⁹

¹⁶ มาตรา 19 วรรคแรก ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

¹⁷ มาตรา 19 วรรคสอง ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

¹⁸ มาตรา 14 ประกอบมาตรา 21 ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

¹⁹ มาตรา 14 ประกอบ มาตรา 21 ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

3. เมื่อผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะซึ่งได้แจ้งการชุมนุม ต่อหัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งให้แก้ไขการชุมนุมสาธารณะที่อาจขัดต่อ มาตรา 7 หรือมาตรา 8 หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งห้ามชุมนุมของหัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะ²⁰
4. เมื่อมีการจัดการชุมนุมสาธารณะขึ้นหลังจากที่ผู้ประสงค์จัดการชุมนุมที่ยื่นคำขอผ่อนผันกำหนดเวลาแจ้งการชุมนุมสาธารณะ ได้รับหนังสือแจ้งว่าไม่มีเหตุผลอันสมควรที่จะผ่อนผันกำหนดเวลา²¹
5. ไม่เลิกการชุมนุมภายในระยะเวลาที่ได้แจ้งไว้²²

กรณีดังต่อไปนี้ เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะดำเนินการ จะต้องประกาศให้ผู้ชุมนุมแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด

1. เมื่อผู้จัดการชุมนุมหรือผู้ชุมนุมฝ่าฝืนเข้าชุมนุมในพื้นที่ต้องห้าม²³
2. เมื่อมีการจัดการชุมนุมสาธารณะกีดขวางทางเข้าออก หรือรบกวนการปฏิบัติงานหรือการใช้บริการสถานที่ต้องห้าม²⁴
3. เมื่อผู้จัดการชุมนุมไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ หรือ ผู้ชุมนุมไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ในการแจ้งและดูแลการชุมนุม²⁵
4. เมื่อผู้จัดการชุมนุมแจ้งการชุมนุมสาธารณะแต่มิได้แจ้งว่าจะมีการเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายผู้ชุมนุม แล้วมีการเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายการชุมนุม โดยไม่ได้แจ้งล่วงหน้าต่อหัวหน้าสถานีตำรวจซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลการชุมนุมสาธารณะ²⁶
5. เมื่อผู้ชุมนุมไม่เลิกการชุมนุมสาธารณะภายในระยะเวลาที่ผู้จัดการชุมนุมได้แจ้งไว้ต่อหัวหน้าสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะ²⁷

²⁰ มาตรา 11 มาตรา 14 และมาตรา 21 ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

²¹ มาตรา 12 มาตรา 14 และ มาตรา 21 ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

²² มาตรา 21(1) ประกอบ มาตรา 18 ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.2558

²³ มาตรา 7 ประกอบ มาตรา 21 ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

²⁴ มาตรา 8 ประกอบ มาตรา 21 ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

²⁵ มาตรา 14 และมาตรา 15 ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

²⁶ มาตรา 17 ประกอบ มาตรา 21 ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

²⁷ มาตรา 18 ประกอบ มาตรา 21 ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

6. เมื่อผู้จัดการชุมนุมที่แจ้งการชุมนุมสาธารณะไว้แล้ว จัดให้มีการชุมนุมต่อไปเกินกว่าระยะเวลาที่แจ้งไว้ โดยไม่แจ้งขยายระยะเวลาชุมนุมต่อหัวหน้าสถานีตำรวจซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลการชุมนุมสาธารณะภายในเวลา 24 ชั่วโมง ก่อนสิ้นสุดระยะเวลาการชุมนุมที่ได้แจ้งไว้²⁸

ขั้นที่สอง หากผู้ชุมนุมไม่ปฏิบัติตามประกาศของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะที่ประกาศให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุมภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือ ที่ประกาศให้ผู้ชุมนุมแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด แล้วแต่กรณีตามขั้นตอนที่หนึ่ง เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะต้องร้องขอต่อศาลแพ่งและศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะเพื่อมีคำสั่งให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุมสาธารณะนั้น²⁹

เมื่อเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้เลิกการชุมนุม ผู้ชุมนุมก็มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ หรือขอให้ศาลมีคำสั่งไม่ให้มีการเลิกการชุมนุมนั้นได้

ในระหว่างรอคำสั่งศาลเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะก็จะมีอำนาจกระทำการตามที่จำเป็นตามแผนหรือแนวทางการดูแลการชุมนุมสาธารณะที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบตามข้อเสนอแนะของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ขั้นที่สาม หากศาลมีคำสั่งให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุม ตามที่เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะร้องขอในขั้นตอนที่สอง เจ้าหน้าพนักงานบังคับคดีก็ต้องนำคำสั่งศาลมาปิดประกาศไว้ในที่แลเห็นได้ง่าย ณ บริเวณที่มีการชุมนุมสาธารณะนั้น และประกาศโดยวิธีการใดๆ เพื่อให้ผู้ชุมนุมและประชาชนทั่วไปทราบคำสั่งศาล³⁰ และหากผู้ชุมนุมไม่เลิกการชุมนุมสาธารณะตามคำสั่งศาลภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด “เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ” ก็จะต้องดำเนินการดังนี้

1. รายงานให้ศาลทราบ

2. ประกาศกำหนดให้พื้นที่บริเวณที่มีการชุมนุมสาธารณะนั้นและปริมาตรของพื้นที่นั้นตามควรแก่กรณีเป็นพื้นที่ควบคุม ทั้งนี้จะมีการตั้ง “ผู้ควบคุมสถานการณ์”³¹ ขึ้นมา

²⁸ มาตรา 18 วรรคสอง ประกอบ มาตรา 21 ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

²⁹ มาตรา 21 ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิของผู้อื่นซึ่งได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการชุมนุมสาธารณะนั้นที่ร้องขอต่อศาลแพ่งหรือศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจหรือสถานที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะเพื่อมีคำสั่งให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุม

³⁰ มาตรา 22 วรรคสี่ ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

³¹ มาตรา 23 ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 เมื่อมีการประกาศกำหนดพื้นที่ควบคุม ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลในกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดอื่น หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายให้รับผิดชอบ จะถูกตั้งให้เป็นผู้ควบคุมสถานการณ์เพื่อให้มีการเลิกการ

- 3.ประกาศให้ผู้ชุมนุมออกจากพื้นที่ควบคุมภายในระยะเวลาที่กำหนด
- 4.ห้ามบุคคลใดเข้าไปในพื้นที่ควบคุมโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ และ
- 5.ให้รายงานรัฐมนตรีเพื่อทราบ

ขั้นที่สี่ เมื่อเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะประกาศกำหนดให้พื้นที่บริเวณที่มีการชุมนุมสาธารณะและปริมาตรของพื้นที่นั้นเป็นพื้นที่ควบคุม พร้อมทั้งประกาศให้ผู้ชุมนุมออกจากพื้นที่ควบคุมภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้วตามขั้นตอนที่สาม หากพื้นที่ระยะเวลาที่ประกาศให้ผู้ชุมนุมออกจากพื้นที่ควบคุมแล้ว ยังมีผู้ชุมนุมอยู่ในพื้นที่ควบคุมหรือเข้าไปในพื้นที่ควบคุมโดยมิได้รับอนุญาต หรือมีบุคคลใดเข้าไปในพื้นที่ควบคุมโดยมิได้รับอนุญาต เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะก็จะต้อง

1. ถือว่าผู้ชุมนุมนั้นกระทำความผิดซึ่งหน้า ทำให้เจ้าพนักงานมีอำนาจจับกุมได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และ

2. ผู้ควบคุมสถานการณ์และผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ควบคุมสถานการณ์³² ก็จะดำเนินการให้มีการเลิกการชุมนุมสาธารณะตามคำสั่งศาล โดยผู้ควบคุมสถานการณ์และผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ควบคุมสถานการณ์ก็จะ มีอำนาจ ดังต่อไปนี้³³

- (1) จับผู้ซึ่งอยู่ในพื้นที่ควบคุมหรือผู้ซึ่งเข้าไปในพื้นที่ควบคุมโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ

- (2) ค้น ยึด आयัด หรือรื้อถอนทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการชุมนุมสาธารณะนั้น

- (3) กระทำการที่จำเป็นตามแผนหรือแนวทางการดูแลการชุมนุมสาธารณะตามมาตรา ๒๑

- (4) มีคำสั่งห้ามมิให้กระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้มีการเลิกการชุมนุม

หมายเหตุ: ขั้นตอนต่างๆทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นกรณีที่กฎหมายให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะจึงไม่อาจปฏิบัติข้ามขั้นตอนได้ หากเจ้าพนักงานปฏิบัติข้ามขั้นตอนก็ต้องถือว่ากระทำไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ชุมนุมสาธารณะตามคำสั่งศาล และในกรณีจำเป็น รัฐมนตรีอาจมอบหมายให้ผู้อื่นรับผิดชอบเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์เพื่อให้มีการเลิกการชุมนุมสาธารณะได้

³² มาตรา 19 วรรคเจ็ด ประกอบ มาตรา 24 วรรคสอง ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ผู้ควบคุมสถานการณ์และผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ควบคุมสถานการณ์ต้องผ่านการฝึกอบรมให้มีทักษะ ความเข้าใจ และอดทนต่อสถานการณ์การชุมนุมสาธารณะและต้องแต่งเครื่องแบบเพื่อแสดงตน และอาจใช้เครื่องมือควบคุมฝูงชนได้ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

³³ มาตรา 24 ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

3. ข้อยกเว้น ขั้นตอนการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานในกรณีการชุมนุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

โดยหลักตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.2558 ในกรณีการชุมนุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เจ้าพนักงานก็ต้องดำเนินการตามขั้นตอนดังที่กล่าวมาแล้ว แต่อาจมีข้อยกเว้นที่ทำให้เจ้าพนักงานไม่ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าว คือ ในกรณีที่ผู้ชุมนุมกระทำการใดๆ ที่มีลักษณะรุนแรงและอาจเป็นอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือทรัพย์สินของผู้อื่นจนเกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง³⁴ เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะก็มีอำนาจที่จะดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) สั่งให้ผู้ชุมนุมยุติการกระทำนั้น

(2) หากผู้ชุมนุมไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ ผู้ควบคุมสถานการณ์ และผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ควบคุมสถานการณ์ก็มีอำนาจดำเนินการประกาศกำหนดให้พื้นที่บริเวณที่มีการชุมนุมสาธารณะนั้นและบริเวณของพื้นที่นั้นตามควรแก่กรณีเป็นพื้นที่ควบคุม

(3) ประกาศให้ผู้ชุมนุมออกจากพื้นที่ควบคุมภายในระยะเวลาที่กำหนด และห้ามบุคคลใดเข้าไปในพื้นที่ควบคุมโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ และมีอำนาจดังต่อไปนี้

(3.1) จับผู้ซึ่งอยู่ในพื้นที่ควบคุมหรือผู้ซึ่งเข้าไปในพื้นที่ควบคุมโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ

(3.2) ค้น ยึด आयัด หรือรื้อถอนทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการชุมนุมสาธารณะนั้น

(3.3) กระทำการที่จำเป็นตามแผนหรือแนวทางการดูแลการชุมนุมสาธารณะ

(3.4) มีคำสั่งห้ามมิให้กระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้มีการเลิกการชุมนุม

ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้ชุมนุมไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะที่สั่งให้ยุติการกระทำดังกล่าวที่มา ผู้ชุมนุมก็สามารถยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลแพ่งหรือศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ที่มีการชุมนุมสาธารณะเพื่อพิจารณาภายในเวลา 30 วันนับแต่วันที่คำสั่งของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะได้ คำสั่งของศาลตามมาตรานี้ให้อุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค คำสั่งศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค ให้เป็นที่สุด

³⁴ มาตรา 25 ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

หมายเหตุ: หากผู้ชุมนุมไม่ได้กระทำการใด ๆ ที่มีลักษณะรุนแรงและอาจเป็นอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือทรัพย์สินของผู้อื่นจนเกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะก็ไม่มีอำนาจสั่งให้ผู้ชุมนุมยุติการกระทำนั้น และยังคงต้องปฏิบัติตามขั้นตอนปกติด้วย

แผนแนวทางดูแลการชุมนุมสาธารณะ **ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.2558**

แผนการดูแลการชุมนุมสาธารณะ เป็นการจัดทำขึ้นโดยข้อเสนอแนะของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.2558 ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2558 ในเนื้อหาของแผนดังกล่าวได้กำหนดทั้งหลักการดูแลการชุมนุม นโยบาย วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กรอบยุทธศาสตร์ มาตรการดูแลการชุมนุมสาธารณะ บทบาท หน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ขั้นตอนการปฏิบัติการดูแลการชุมนุมสาธารณะ และการใช้กำลัง เครื่องมือ อุปกรณ์และอาวุธ โดยแผนการดูแลการชุมนุมสาธารณะดังกล่าวนี้จะเป็นกรอบการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในขณะที่ยังเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะรอคำสั่งของศาลที่ขอให้ศาลมีคำสั่งเลิกการชุมนุม หรือในกรณีที่เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ หรือผู้ควบคุมสถานการณ์ดำเนินการให้เลิกการชุมนุมหรือยุติการชุมนุม

ซึ่งในส่วนนี้จะขออธิบายถึงแต่เพียง ขั้นตอนปฏิบัติการดูแลการชุมนุมสาธารณะ และ การใช้กำลัง เครื่องมือ อุปกรณ์และอาวุธ โดยจะสรุปสาระสำคัญในแต่ละหัวข้อเท่านั้น

1.ขั้นตอนปฏิบัติการดูแลการชุมนุมสาธารณะ แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ (ก่อนการชุมนุมสาธารณะหรือเมื่อรับทราบการรับแจ้งการชุมนุม)

- ดำเนินการด้านการข่าว วางแผนรวบรวมข่าวสาร ทั้งข่าวสารพื้นฐาน และขยายข่าวงานข่าวประสานงานข่าวกับหน่วยงานข่าวต่างๆ สืบสวนหาข่าวเกี่ยวกับการรับแจ้งการชุมนุม หรือการจัดการชุมนุมที่อาจยังไม่ได้มีการแจ้ง

- สืบสวนหาข่าวเกี่ยวกับแกนนำ ผู้สนับสนุน เครือข่าย ผู้จัดการชุมนุม ให้ทราบรูปแบบการชุมนุม จำนวนผู้ชุมนุม สถานที่เดินขบวน พฤติการณ์ แผนประทุษกรรมที่เคยเกิด แนวโน้มสถานการณ์

- ติดต่อประสาน เจรจาต่อรอง และจัดเจ้าหน้าที่ประสานกับ ผู้แจ้งการชุมนุม แกนนำหรือผู้จัดการชุมนุม

- เตรียมพื้นที่การชุมนุมสาธารณะให้ปลอดภัยและหรือสะดวกต่อการใช้พื้นที่ของบุคคลทั่วไป

- จัดระเบียบสื่อมวลชน น รับลงทะเบียนหรือออกเครื่องหมายหรือบัตรแสดงตัวแก่สื่อมวลชน เพื่อความปลอดภัยและจัดระเบียบการรายงานข่าวของสื่อมวลชนในพื้นที่เกี่ยวข้องการประชุมสาธารณะ รวมทั้งชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติ โดยเฉพาะเกี่ยวกับความปลอดภัยของสื่อมวลชน

ขั้นที่ 2 ขั้นการเผชิญเหตุ (ขณะชุมนุมสาธารณะ)

เมื่อมีสถานการณ์การชุมนุมสาธารณะเกิดขึ้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ จะดำเนินการตามข้อปฏิบัติ ซึ่งข้อที่เป็นสาระสำคัญ ประกอบด้วย

- ให้ตำรวจท้องที่เข้ารักษาความสงบเรียบร้อยบริเวณที่ชุมนุมและบริเวณใกล้เคียง ด้วยการแยกพื้นที่ชุมนุมออกจากพื้นที่ทั่วไป ตั้งจุดตรวจสกัดค้นอาวุธ สิ่งผิดกฎหมายรอบสถานที่ชุมนุมและตั้งจุดตรวจการณ์

- ให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง สนับสนุน คัดค้าน หรือแสดงความคิดเห็นของผู้ชุมนุม จัดผู้แทนมารับทราบข้อเท็จจริง เจรจา ไกล่เกลี่ย หรือแก้ไขปัญหาเบื้องต้น โดยมีเจ้าหน้าที่ดูแลการชุมนุมสาธารณะเป็นผู้สนับสนุนการปฏิบัติ และให้รายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ

- ดำเนินการป้องกันเหตุแทรกซ้อนหรือการก่อเหตุร้ายในพื้นที่ชุมนุมและพื้นที่ใกล้เคียง โดยให้หน่วยตำรวจในพื้นที่รับผิดชอบจัดกำลังเข้าป้องกัน ระงับยับยั้ง บังคับใช้กฎหมายตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดและภายใต้หลักการใช้กำลัง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการใช้กำลังเข้าคลี่คลายสถานการณ์

การใช้กำลังเข้าคลี่คลายสถานการณ์ จะแบ่งออกเป็นการใช้ของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ กับ การใช้กำลังของผู้ควบคุมสถานการณ์

1.การใช้กำลังเข้าคลี่คลายสถานการณ์ของเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ

เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการ การชุมนุม ในกรณีที่ผู้ชุมนุมกระทำการใดๆ ที่มีลักษณะรุนแรงและอาจเป็นอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือทรัพย์สินของผู้อื่นจนเกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะมีอำนาจสั่งให้ผู้ชุมนุมยุติการกระทำนั้น และดำเนินการดังนี้

(1) เมื่อมีความจำเป็นต้องใช้กำลังชุดควบคุมฝูงชนต้องรายงานให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติทราบทันที หากในกรณีการชุมนุมมีการกระทำความผิดกฎหมาย หรือกระทำการใดๆ ที่มีลักษณะรุนแรงหรืออาจเป็นอันตราย ให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมดำเนินการสั่งให้ผู้ชุมนุมยุติการกระทำ โดยต้องรายงานให้ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ศปก.ตร.) ทราบ และในจังหวัดอื่นนอกเขตกรุงเทพมหานครให้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดทราบด้วย

(2) หากผู้ชุมนุมไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ให้เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมดำเนินการดังนี้

(2.1) ประกาศกำหนดให้พื้นที่บริเวณที่มีการชุมนุมและปริณทลเป็นพื้นที่ควบคุม ซึ่งหมายถึงพื้นที่ที่เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมประกาศให้ผู้ชุมนุมออกจากพื้นที่และห้ามบุคคลใดเข้าไปในพื้นที่ ในกรณีที่ผู้ชุมนุมไม่เลิกการชุมนุมตามเวลาที่กำหนดในคำสั่งศาล ซึ่งเจ้าพนักงานจำเป็นต้องรายงานให้ศาลทราบด้วยตามมาตรา 23

(2.2) ประกาศให้ผู้ชุมนุมออกจากพื้นที่ควบคุมภายในระยะเวลาที่กำหนด

(2.3) ประกาศห้ามบุคคลใดเข้าไปในพื้นที่ควบคุมโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ

(3) รายงานเหตุการณ์ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อทราบ และรายงานรัฐมนตรีที่รับผิดชอบ

(4) เมื่อพ้นระยะเวลาที่ประกาศให้ผู้ชุมนุมออกจากพื้นที่ควบคุมแล้ว หากมีผู้ชุมนุมอยู่ในพื้นที่ควบคุม หรือเข้าไปในพื้นที่ควบคุมโดยไม่ได้รับอนุญาต ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดซึ่งหน้า ให้ดำเนินการทางยุทธวิธีจากเบาไปหาหนักเพื่อให้เลิกการชุมนุมนั้น (ถ้าทำได้) โดยการทำความเข้าใจ ด้วยการประกาศ สั่งด้วยวาจาให้ปฏิบัติตาม จับ คั้น ยึด อาัยด หรือรื้อถอนทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการดูแลการชุมนุมสาธารณะตามความจำเป็น ให้ได้สัดส่วนกับความรุนแรงการกระทำ พอสมควรแก่เหตุ

(5) หากจำเป็นเพื่อให้เลิกการชุมนุม หรือการจับกุม หรือป้องกันภัยอันตรายต่อชีวิต ทรัพย์สิน ให้พิจารณาใช้กำลังตามหลักการใช้กำลัง

(6) กรณีผู้ชุมนุมไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ดูแลการชุมนุมสาธารณะให้เลิกการชุมนุม และอยู่ระหว่างร้องขอต่อศาลขอให้เลิกการชุมนุม หากมีความจำเป็น ให้ดำเนินการจัดให้มีการบันทึกภาพและรวบรวมบันทึกภาพพยานหลักฐานความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการทางยุทธวิธีหรือใช้กำลัง ดำเนินการทางยุทธวิธีจากเบาไปหาหนักหรือตามความจำเป็นตามสถานการณ์ หรือให้เป็นไปตามสัดส่วนตามหลักการใช้กำลังที่กำหนด

2. การใช้กำลังเข้าคลี่คลายสถานการณ์ของผู้ควบคุมสถานการณ์

กรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุมสาธารณะ และได้มีการปิดคำสั่งศาล และประกาศให้ผู้ชุมนุมทราบแล้ว และเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะได้แจ้งให้ศาลทราบและประกาศพื้นที่ควบคุม แล้วให้ดำเนินการดังนี้

(1) เมื่อพ้นระยะเวลาที่ประกาศกำหนดให้ผู้ชุมนุมออกจากพื้นที่ควบคุม ให้ผู้ควบคุมสถานการณ์ดำเนินการเพื่อเลิกการชุมนุมสาธารณะตามคำสั่งศาล โดยดำเนินการทางยุทธวิธีตามความจำเป็นและหลักการใช้กำลัง

(2) เมื่อรัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีได้ใช้อำนาจประกาศบังคับใช้กฎหมายความมั่นคงเฉพาะเพื่อรักษาความสงบแล้ว เจ้าพนักงานผู้ดูแลการชุมนุมสาธารณะหรือผู้ควบคุมสถานการณ์ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามที่ได้รับมอบหมาย ตามกฎหมายความมั่นคงเฉพาะนั้นกำหนด

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตอนการฟื้นฟู (หลังการชุมนุมสาธารณะ)

ขั้นตอนการฟื้นฟู หลังจากการชุมนุมสาธารณะมีแผนแนวทางปฏิบัติดังนี้

1. จัดส่งผู้บาดเจ็บ ฟื้นฟู เยียวยา และช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมสาธารณะตามหลักสิทธิมนุษยชนและตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิหรือที่เกี่ยวข้อง

2. สนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบูรณะ ฟื้นฟูสถานที่หรือทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหายจากการชุมนุมตามอำนาจหน้าที่

2.การใช้กำลัง เครื่องมือ อุปกรณ์ และอาวุธ

2.1 หลักการใช้กำลัง

เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ ผู้ควบคุมสถานการณ์ หรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง **ต้องพิจารณา**ในการใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือในการรักษาความสงบ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ดังนี้

- โดยหลัก ก่อนการใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือ ให้ใช้การเจรจาและแจ้งเตือนกับผู้จัดการชุมนุมหรือผู้ชุมนุมก่อน

- ใช้กำลังตามความจำเป็นของสถานการณ์ โดยให้ใช้กำลังน้อยที่สุดเท่าที่จำเป็นเพื่อบรรลุภารกิจ

ส่วนการใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือเพื่อบังคับให้ผู้ชุมนุมหรือบุคคลอื่นๆ ปฏิบัติตามคำสั่งหรือในกรณีฝ่าฝืนคำสั่ง เช่น การใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์หรือเครื่องมือเพื่อตรวจค้น จับกุม ให้ใช้กำลังได้ตามแนวทางดังนี้

- เตือนด้วยวาจาว่าการฝ่าฝืนดังกล่าวผิดกฎหมายให้หยุดการกระทำ หากไม่หยุดให้แสดงท่าทางพร้อมใช้กำลัง มาตรการ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือ

- หากยังคงฝ่าฝืนให้ใช้กำลังเพื่อกักตัวหรือทำการจับกุมได้ แต่ทั้งนี้ระดับของกำลังที่ใช้ต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

- การปฏิบัติต่อผู้หญิง เด็ก และคนชรา จะต้องเพิ่มความระมัดระวังและปฏิบัติให้มีความเหมาะสมกับสถานภาพโดยต้องคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน

- เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ ผู้ควบคุมสถานการณ์ เป็นผู้มีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่หลัก หรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติการ เข้ายุติการชุมนุม

2.2 การใช้เครื่องมือ / อุปกรณ์ควบคุมฝูงชน

การใช้เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการดูแลการชุมนุมสาธารณะ ต้องปฏิบัติตามดังต่อไปนี้ คือต้องใช้ตามความจำเป็นได้สัดส่วน และ เหมาะสมกับสถานการณ์

- ต้องเตือนผู้ชุมนุมหรือกลุ่มบุคคลดังกล่าวก่อนว่าจะใช้กำลังเข้ายุติการชุมนุม

การใช้กระบอง ให้ใช้ในกรณีผลักดันกลุ่มคนออกจากพื้นที่ โดยเมื่อจำเป็นต้องใช้กระบองต้องเตือนก่อน เว้นแต่สถานการณ์ไม่เอื้ออำนวย และให้ใช้เท่าที่จำเป็นเพื่อการบรรลุภารกิจ หากจำเป็นต้องตี ต้องไม่ตีที่บริเวณอวัยวะสำคัญซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือทำให้พิการ

กระสุนยาง ให้ยิงต่อเป้าหมายที่กระทำการหรือมีท่าทีคุกคามต่อชีวิตบุคคลอื่น รวมทั้งต้องกำหนดเป้าหมายโดยชัดเจน ไม่ยิงโดยไม่แยกแยะหรือไม่เลือกเป้าหมาย ไม่ใช้การยิงอัตโนมัติ จะต้องเล็งยิงให้กระสุนยางกระแทกส่วนล่างของร่างกายของผู้ที่เป็นเป้าหมาย

การใช้น้ำฉีด ให้ใช้กรณีการเข้ายุติการชุมนุม หรือระงับยับยั้งป้องกันเหตุ โดยใช้แรงดันน้ำเท่าที่จำเป็นในการสลายฝูงชน และระมัดระวังอย่าฉีดน้ำไปยังบริเวณอวัยวะที่บอบบาง เช่น ดวงตา เป็นต้น

การใช้สารควบคุมการจราจรในการยุติการชุมนุม หรือระงับยับยั้งป้องกันเหตุ สามารถกระทำได้แต่ต้องมีการเตือนก่อนการใช้และให้ใช้ในระดับความเข้มข้นที่เหมาะสม

การใช้แก๊สน้ำตาให้ระมัดระวัง หลีกเลี่ยงการขว้างไปโดนตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ระมัดระวังอันตรายที่จะเกิดแก่กลุ่มคนที่อยู่ใกล้เคียง ซึ่งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชุมนุม ห้ามใช้อาวุธหรืออุปกรณ์ที่มีอำนาจการทำลายสูง เช่น เครื่องยิงลูกระเบิด เอ็ม 79 ในการยิงลูกระเบิดสังหาร ระเบิดเพลิง อาวุธปืนกล ในภารกิจ การรักษาความสงบการชุมนุมสาธารณะ

2.3 การใช้อาวุธ

กรณีที่มีเหตุแทรกซ้อน มีการนำหรือใช้อาวุธร้ายแรงในสถานที่ชุมนุมสาธารณะ หรือมีการกระทำความผิดที่เป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน อันเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพอย่างร้ายแรง ซึ่งมิใช่การตามปกติ ให้เจ้าหน้าที่สามารถใช้มาตรการ อาวุธ เพื่อระงับ ยับยั้ง และปราบปรามการกระทำความผิดนั้นได้ ภายใต้กรอบของกฎหมาย พอสมควรแก่กับเหตุร้ายที่คาดว่าจะเกิดขึ้น นอกเหนือจากการดูแลการชุมนุมสาธารณะตามที่กฎหมายกำหนด

ภาคผนวก

ตัวอย่างหนังสือแจ้งการชุมนุมสาธารณะ

หนังสือแจ้งการชุมนุมสาธารณะ

ด้านหน้า

ทำที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

เรียน หัวหน้าสถานีตำรวจ/ผู้รับแจ้ง

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว เลขประจำตัวประชาชน ๙-๙๙๙๙-๙๙๙๙๙-๙๙-๙

ชื่อหน่วยงานหรือองค์กร

ที่อยู่

หมายเลขโทรศัพท์ หมายเลขโทรสาร จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Email)

ขอแจ้งความประสงค์เพื่อจัดการชุมนุมสาธารณะ ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์ของการชุมนุม

.....
.....
.....

๒. ลักษณะการชุมนุมสาธารณะ

☐ กรณีไม่มีการเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายสถานที่ชุมนุม

จำนวนผู้เข้าร่วมชุมนุมโดยประมาณ คน

ที่อยู่ของสถานที่ชุมนุม

ระยะเวลาการชุมนุม วัน เริ่มการชุมนุมตั้งแต่เวลา ของวันที่ เดือน พ.ศ.

ถึงเวลา ของวันที่ เดือน พ.ศ.

☐ กรณีมีการเดินขบวนหรือเคลื่อนย้ายสถานที่ชุมนุม

จำนวนผู้เข้าร่วมชุมนุมโดยประมาณ คน

วันและเวลารวมตัว จุดเริ่มต้นของการเคลื่อนขบวนชุมนุม

เริ่มขบวนในเวลา ของวันที่ เดือน พ.ศ.

รายละเอียดเส้นทาง (รวมจุดพัก)

.....
.....
.....

๓. รายละเอียดที่เป็นประโยชน์สำหรับการดูแลการชุมนุมสาธารณะ

การใช้นายพาหนะ ประเภท จำนวน

การใช้เครื่องขยายเสียง ขนาดกำลังไฟฟ้า.....วัตต์ จำนวน.....ตัว ลำโพงขนาด.....วัตต์ จำนวน.....ตัว

การใช้สิ่งอื่น ๆ

๔. รายชื่อผู้ประสานงาน

(๑) ชื่อ - นามสกุล เลขประจำตัวประชาชน ๙-๙๙๙๙-๙๙๙๙๙-๙๙-๙

หมายเลขโทรศัพท์ หมายเลขโทรสาร จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Email)

(๒) ชื่อ - นามสกุล เลขประจำตัวประชาชน ๙-๙๙๙๙-๙๙๙๙๙-๙๙-๙

หมายเลขโทรศัพท์ หมายเลขโทรสาร จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Email)

ข้าพเจ้ารับทราบรายละเอียดตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ แล้ว และขอรับรองว่าข้อมูลข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ

(.....)

๕. รายละเอียดเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่างหนังสือสรุปสาระสำคัญการประชุม

ที่ ดช ๐๐๑๕.(บก.น.๑)๘/ ๖๔๘

สถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง
๒ ถนนกะอ่อม แขวงวัดโสมนัส
กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐

๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง สรุปสาระสำคัญการประชุมสาธารณะ

เรียน นายอานนท์ น้าภา

อ้างถึง หนังสือแจ้งการประชุมสาธารณะ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย หน้าที่ของผู้จัดการชุมนุมและผู้ชุมนุมสาธารณะ

ตามหนังสือแจ้งการประชุมสาธารณะของท่านแจ้งความประสงค์จะจัดการชุมนุม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรำลึกถึงการเสียชีวิตของ นายนวมทอง โพธิ์วัลย์ โดยจะมีการจัดกิจกรรม บริเวณอนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา และจะเดินขบวนไปทำกิจกรรมบริเวณหน้ากองทัพบก ถนนราชดำเนินนอก ในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ตั้งแต่เวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา ใช้เวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที แล้วจะเดินกลับไปทำกิจกรรมต่อที่อนุสรณ์สถาน ๑๔ ตุลา รายละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ผู้รับแจ้งจึงได้สรุปสาระสำคัญตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ ดังนี้

ผู้แจ้งการประชุมสาธารณะได้แก่ นายอานนท์ น้าภา ตัวแทนกลุ่มพลเมืองโต้กลับ แจ้งทำกิจกรรมบริเวณหน้ากองทัพบก ถนนราชดำเนิน ในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ตั้งแต่เวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา ใช้เวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที ซึ่งจะมีผู้เข้าร่วมกิจกรรม ประมาณ ๓๐๐ คน นั้น อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๙ (๕) แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.๒๕๕๘ กำหนดเงื่อนไข ดังนี้-

๑. การเคลื่อนขบวนต้องปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร โดยให้ใช้เส้นทางในการเดินจากแยกผ่านฟ้า ให้ใช้เส้นทางคูขนาน ของถนนราชดำเนินนอก ฝั่งกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและสตรี (ตามแผนที่ที่ส่งมาด้วย)
๒. ในขณะที่มีการเคลื่อนขบวน ห้ามมิให้มีการใช้เครื่องกระจายเสียง
๓. การรวมกลุ่มในการจัดกิจกรรม ให้ใช้ทางเท้าฝั่งหน้าสนามมวยราชดำเนิน ฝั่งตรงข้าม กองบัญชาการกองทัพบก เท่านั้น เนื่องจากเป็นการจัดระเบียบการรักษาความปลอดภัยของบุคคล และสถานที่ ของกองบัญชาการกองทัพบก หากจะมีการยื่นหนังสือทางกองบัญชาการกองทัพบก จะจัดตั้งตัวแทนมารับหนังสือ ที่บริเวณทางเท้าหน้าสนามมวยราชดำเนิน และในการรวมกลุ่มไม่อนุญาตให้ลงไปบนพื้นผิวการจราจร โดยเด็ดขาด เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของประชาชนผู้สัญจรไปมา (ตามแผนที่ที่ส่งมาด้วย)
๔. การแสดงออกเพื่อการรำลึกบุคคล ซึ่งดำเนินการรัฐประหารบริเวณหน้า กองบัญชาการกองทัพบก สุ่มเสี่ยงและล่อแหลม อาจเข้าลักษณะการกระทำที่ขัดต่อคำสั่ง คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๕๘ ให้ผู้จัดการชุมนุมพึงระมัดระวังในการแสดงออก และควบคุมผู้ร่วมชุมนุม มิให้ปฏิบัติในลักษณะขัดขวาง หรือต่อต้านการปฏิบัติหน้าที่ของ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ อีกส่วนหนึ่ง

/ รวมทั้ง

เป็นการกำหนดเงื่อนไขในเนื้อหาของการ
ชุมนุม ซึ่งไม่ได้อยู่ในอำนาจตามมาตรา 19

รวมทั้งการแสดงแผ่นป้ายต่างๆ ต้องไม่มีลักษณะการต่อต้านการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล และ
คณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ทั้งนี้ ผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะ ถือเป็นผู้จัดการชุมนุมและผู้ชุมนุมมีหน้าที่ ตามมาตรา ๑๕
และ มาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยมีรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย
จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พันตำรวจเอก

(สมโกช สุวรรณจริต)

ผู้กำกับการ สถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง / ผู้รับแจ้ง

สถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง

พันตำรวจโท รุ่งโรจน์ อารุงแคว้น / ผู้ประสานงาน

โทร ๐๘-๐๖๑๙-๕๕๕๓

ตัวอย่าง

หนังสืออุทธรณ์คัดค้านหนังสือสรุปสาระสำคัญการประชุมชมุมนุสาธาณะ

ที่ 168/129 หมู่ที่ 2 ตำบลบางละมุง
อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
โทร. 081-648 6630

วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2559

เรื่อง อุทธรณ์คัดค้านหนังสือสรุปสาระสำคัญการประชุมชมุมนุสาธาณะ

เรียน ผู้กำกับการ สถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง/ผู้รับแจ้ง

อ้างถึง หนังสือสรุปสาระสำคัญการประชุมชมุมนุสาธาณะ ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2559

ตามที่ท่านในฐานะผู้รับแจ้งการประชุมชมุมนุสาธาณะในท้องที่สถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้งได้ทำหนังสือสรุปสาระสำคัญการประชุมชมุมนุสาธาณะว่า การจัดการชุมนุมของเครือข่ายประชาชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ในวันที่ 25 – 28 กุมภาพันธ์ 2559 นั้น สถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้งไม่สามารถอนุญาตให้มีการชุมนุมดังกล่าวได้ เพราะเป็นการชุมนุมเพื่อเรียกร้องให้ยกเลิกกฎหมายถือเป็นการชุมนุมทางการเมืองขัดต่อประกาศ คสช. ฉบับที่ 7/2557 และคำสั่งหัวหน้า คสช. ฉบับที่ 3/2558 ข้อ 3(4) รายละเอียดดังกล่าวนี้

ทางเครือข่ายประชาชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนขออุทธรณ์คัดค้านหนังสือดังกล่าวด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. เครือข่ายประชาชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธโดยถือได้ว่าเป็นสิทธิเสรีภาพที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองต่อเนื่องกันมาอย่างยาวนานตามประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่แล้วโดยได้รับความคุ้มครองตามนัยของ มาตรา 4 รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ.2557
2. พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.2558 กำหนดให้ผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมต้องแจ้งก่อนการชุมนุมไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมงเพื่อความสะดวกในการจัดการและการดูแลความปลอดภัยมิใช่ระบบที่ต้องได้รับอนุญาตก่อนการชุมนุม โดยมาตรา 11 กำหนดให้ท่านซึ่งเป็นผู้รับแจ้งสรุปสาระสำคัญในการชุมนุมสาธารณะอันเป็นการแจ้งสิทธิและหน้าที่ให้ผู้ชุมนุมทราบแต่ไม่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการอนุญาตหรือไม่อนุญาตการชุมนุมตามที่ท่านกล่าวอ้างในหนังสือดังกล่าวแต่อย่างใด
3. การแจ้งการชุมนุมของเครือข่ายฯ ในครั้งนี้เป็นการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมเพื่อเสนอให้รัฐบาลและ คสช. ทบทวนการออกคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 3/2559 และ ที่ 4/2559

ซึ่งเป็นการยกเว้นการใช้บังคับกฎหมายผังเมืองอันส่งผลกระทบต่อสิทธิชุมชน
สิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชนทั้งประเทศ และมีใช้การชุมนุมทางการเมืองตาม
นัยของประกาศ คสช. ที่ 7/2557 และคำสั่ง คสช. ที่ 3/2558 ตามที่ท่านให้ความเห็น
ประกอบไว้ในหนังสือดังกล่าว การตีความเรื่องห้ามชุมนุมทางการเมืองอย่างกว้างขวาง
ถึงขนาดว่าผู้ชุมนุมคัดค้านคำสั่ง คสช. ไม่ว่าเรื่องใดแล้วจะเป็นเรื่องชุมนุมทางการเมือง
ไปเสียทุกเรื่องนั้น เป็นการตีความบังคับใช้กฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคล
จนเกินสมควร และจะทำให้การชุมนุมแสดงความคิดเห็นต่อคำสั่งหรือนโยบายของ
คสช. และรัฐบาลไม่สามารถกระทำได้โดยสิ้นเชิงอันเป็นการกระทบกระเทือน
สาระสำคัญของเสรีภาพการชุมนุมตามกฎหมายอย่างร้ายแรงและไม่นำไปสู่การแก้ไข
ปัญหาของสังคมในระบอบประชาธิปไตย

4. ประกาศ คสช.ที่ 7/2557 ที่ท่านอ้างถึงตามหนังสือฉบับปัจจุบันไม่มีผลบังคับใช้แล้ว
เนื่องจากมีการออกคำสั่ง คสช.ที่ 3/2558 มาใช้บังคับแทน

ด้วยเหตุผลข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายดังกล่าว เครือข่ายประชาชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
ขอยืนยันว่าการการชุมนุมครั้งนี้มิใช่การชุมนุมทางการเมืองตามคำสั่ง คสช.ที่ 3/2558 โดยเครือข่ายฯ มี
ความประสงค์ดังต่อไปนี้

1. ขอให้เสรีภาพในการชุมนุมตามวัน เวลา สถานที่ ตามที่ได้แจ้งโดยชอบด้วยกฎหมาย
แล้วนั้น
2. ขอให้ท่านได้ทบทวนปรับแก้หนังสือสรุปสาระสำคัญการชุมนุมสาธารณะให้ถูกต้องตาม
หลักการและช่วยเหลือความปลอดภัยของประชาชนและผู้ชุมนุมตามอำนาจหน้าที่ต่อไป
ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมนึก จงมีวศิน)

ตัวแทนเครือข่ายประชาชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง เครื่องมือควบคุมฝูงชนในการชุมนุมสาธารณะ

หน้า ๖
เล่ม ๑๓๒ ตอนพิเศษ ๒๗๙ ง ราชกิจจานุเบกษา ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง เครื่องมือควบคุมฝูงชนในการชุมนุมสาธารณะ

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดเครื่องมือควบคุมฝูงชน เพื่อให้การชุมนุมสาธารณะเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย ไม่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดี ตลอดจนสุขอนามัยของประชาชน หรือคุ้มครองความสวดทักของประชาชน ที่จะใช้ที่สาธารณะ และไม่กระทบสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๙ วรรคเจ็ด และมาตรา ๒๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ นายกรัฐมนตรีจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะและข้าราชการตำรวจซึ่งได้รับมอบหมาย ผู้ควบคุมสถานการณ์และผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย อาจเลือกใช้เครื่องมือควบคุมฝูงชนได้ ดังต่อไปนี้

- (๑) หมวกปราบจลาจล หรือหมวกกันกระสุนพร้อมกระบังหน้า
- (๒) โล่ใส หรือโล่กันกระสุน
- (๓) ชุดป้องกันสะเก็ด ตลอดจน สนับแข้ง สนับเข่า สนับศอก อุปกรณ์ป้องกันสะเก็ด บริเวณลำตัว แขนและขา
- (๔) กระบองยาง หรืออุปกรณ์ใช้ตี (Baton)
- (๕) สายรัดบังคับ (สายลือคอข้อมือ) หรือกุญแจมือ
- (๖) หน้ากากป้องกันแก๊สพิษ พร้อมหม้อกรองแก๊สพิษและไมโครโฟน
- (๗) แก๊สน้ำตาชนิดสเปรย์ สกัดจากพืชธรรมชาติ
- (๘) เสื้อเกราะอ่อนป้องกันกระสุน
- (๙) เครื่องขยายเสียงพร้อมไมโครโฟน ขนาดเล็ก
- (๑๐) อุปกรณ์ส่งคลื่นเสียงรบกวนพิเศษระยะไกลชนิดพกพา
- (๑๑) เครื่องเสียงและระบบป้องกันอันตรายรถถังการ
- (๑๒) เครื่องยิงแก๊สน้ำตาชนิดใช้แล้วทิ้ง
- (๑๓) เครื่องฉีดแก๊สแบบสะพาย
- (๑๔) ชุดปืนยิงแก๊สน้ำตาพร้อมอุปกรณ์
- (๑๕) แก๊สน้ำตาชนิดเผาไหม้
- (๑๖) แก๊สน้ำตาสำหรับผสมน้ำ
- (๑๗) ลูกขว้างแบบควัน
- (๑๘) ลูกขว้างแบบแสง - เสียง
- (๑๙) ลูกขว้างแก๊สน้ำตา ชนิด OC
- (๒๐) ลูกขว้างแก๊สน้ำตา ชนิด CS

- (๒๑) ถูกลมบอกทิศทาง
 - (๒๒) เครื่องฉีดน้ำแรงดันสูง และสีสมน้ำ
 - (๒๓) อาวุธปืนลูกซอง สำหรับยิงกระสุนยางหรือแก๊สน้ำตา
 - (๒๔) อุปกรณ์ช็อตไฟฟ้า (Taser)
 - (๒๕) ปืนยิงตาข่าย
 - (๒๖) รถฉีดน้ำแรงดันสูง หรือรถดับเพลิง
 - (๒๗) เครื่องกีดขวางการผ่านของรถ
 - (๒๘) อุปกรณ์ตรวจหาอาวุธบุคคล
 - (๒๙) อุปกรณ์ตรวจหาอาวุธยานพาหนะ
 - (๓๐) แผงกันเหล็ก
 - (๓๑) กรวยยาง
 - (๓๒) แท่นปูน หรืออุปกรณ์สำหรับป้องกันสถานที่
 - (๓๓) ลวดทึบเพลงแถบหนาม
 - (๓๔) ถู่มือหนึ่ง
 - (๓๕) รถเข็นยกแท่นปูน
 - (๓๖) ยานพาหนะสำหรับเจ้าหน้าที่และการลำเลียงเครื่องมือ
 - (๓๗) รถควบคุมฝูงชน (Riot Truck) ขนาด ๖ ล้อ
 - (๓๘) รถควบคุมฝูงชน (Riot Truck) ขนาด ๑๐ ล้อ
 - (๓๙) รถที่ทำการทางยุทธวิธี
 - (๔๐) รถบรรทุกน้ำ
 - (๔๑) รถส่องสว่าง
 - (๔๒) อุปกรณ์ส่งคลื่นเสียงรบกวนพิเศษระยะไกล ขนาดกลาง
 - (๔๓) อุปกรณ์ส่งคลื่นเสียงรบกวนพิเศษระยะไกล ขนาดใหญ่
 - (๔๔) ชุดเครื่องเสียงความดังสูง พร้อมอุปกรณ์กำเนิดพลังงาน
 - (๔๕) โคมไฟส่องสว่างฉุกเฉิน
 - (๔๖) อุปกรณ์ถ่ายภาพทั้งภาพนิ่งและเคลื่อนไหว
 - (๔๗) เครื่องบันทึกเสียง
 - (๔๘) เครื่องมือวัดระดับเสียง
- ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

ประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
เรื่อง กำหนดระดับเสียงของเครื่องขยายเสียงที่ใช้ในการชุมนุมสาธารณะ

หน้า ๒๔
เล่ม ๑๓๒ ตอนพิเศษ ๒๓๖ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒ ตุลาคม ๒๕๕๘

ประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
เรื่อง กำหนดระดับเสียงของเครื่องขยายเสียงที่ใช้ในการชุมนุมสาธารณะ
พ.ศ. ๒๕๕๘

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดระดับเสียงของเครื่องขยายเสียงที่ใช้ในการชุมนุมสาธารณะ เพื่อไม่ให้เป็นการอันตรายต่อสุขภาพของผู้ชุมนุมและไม่เป็นการรบกวนหรือก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ (๗) แห่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘
ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“ระดับเสียงทั่วไป” หมายความว่า ระดับเสียงที่เกิดขึ้นจากการใช้เครื่องขยายเสียงในการชุมนุมสาธารณะ

“ค่าระดับเสียงสูงสุด” หมายความว่า ค่าระดับเสียงสูงสุดที่เกิดขึ้นในขณะหนึ่ง ระหว่างการตรวจวัดระดับเสียงของเครื่องขยายเสียงที่ใช้ในการชุมนุมสาธารณะ โดยมีหน่วยเป็นเดซิเบลเอ หรือ dB(A)

ข้อ ๒ ห้ามมิให้ใช้เครื่องขยายเสียงเกินกำหนดระดับเสียงทั่วไปไว้ ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าระดับเสียงสูงสุด ไม่เกิน ๑๑๕ เดซิเบลเอ

(๒) ค่าระดับเสียงเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง ไม่เกิน ๗๐ เดซิเบลเอ

ข้อ ๓ ห้ามมิให้ใช้เครื่องขยายเสียงในการชุมนุมสาธารณะอันเป็นการรบกวนผู้อื่น โดยให้กำหนดระดับเสียงรบกวนเท่ากับ ๑๐ เดซิเบลเอ

ข้อ ๔ วิธีการตรวจวัดระดับเสียงสูงสุด ระดับเสียงเฉลี่ย และระดับเสียงรบกวนที่เกิดจากการใช้เครื่องขยายเสียงในการชุมนุมสาธารณะ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

ข้อ ๕ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘

พลตำรวจเอก สมยศ พุ่มพันธุ์ม่วง

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ